

CHƯƠNG TRÌNH MÔN HỌC

Tên môn học: Lý luận Nhà nước và Pháp luật

Mã môn học: MH07

Thời gian thực hiện môn học: 30 giờ (Lý thuyết: 29 giờ; thảo luận, bài tập: 01 giờ; Kiểm tra: 01 giờ).

I. VỊ TRÍ, TÍNH CHẤT CỦA MÔN HỌC

- Vị trí: Học kỳ thứ hai trong chương trình đào tạo trung cấp pháp luật.
- Tính chất: Là môn học bắt buộc trong các môn học cơ sở.

II. MỤC TIÊU MÔN HỌC

- Về kiến thức:

+ Trình bày được khái niệm Nhà nước là gì; quá trình xuất hiện của Nhà nước như thế nào.

+ Trình bày được bản chất, chức năng, kiểu, hình thức và bộ máy nhà nước nói chung, liên hệ với nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; tiêu chí phân loại, hệ thống cơ quan và nguyên tắc hoạt động của bộ máy nhà nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

+ Trình bày được khái niệm hệ thống chính trị xã hội chủ nghĩa Việt Nam, đồng thời nắm được vị trí, vai trò của Đảng, Nhà nước và các tổ chức chính trị xã hội trong hệ thống này.

+ Trình bày được nguồn gốc, bản chất, chức năng, kiểu và hình thức pháp luật.

+ Trình bày được khái niệm Ý thức pháp luật: Cấu trúc, vai trò và các mối quan hệ của ý thức pháp luật, đặc biệt là với vấn đề giáo dục pháp luật.

+ Trình bày được khái niệm quy phạm pháp luật, cấu trúc của một quy phạm pháp luật gồm những bộ phận nào, có chức năng ra làm sao.

+ Trình bày được khái niệm quan hệ pháp luật, cơ cấu của quan hệ pháp luật; Xác định được điều kiện hình thành, thay đổi, chấm dứt quan hệ pháp luật trên thực tế.

+ Nắm được các nội dung liên quan đến hoạt động thực hiện pháp luật, áp dụng pháp luật và giải thích pháp luật.

+ Trình bày được khái niệm, đặc điểm của vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lý tương ứng.

+ Trình bày được khái niệm hệ thống pháp luật và những tiêu chuẩn để đánh giá mức độ hoàn thiện của hệ thống pháp luật. Các ngành luật trong hệ thống pháp luật Việt Nam.

+ Trình bày được khái niệm Nhà nước pháp quyền, pháp chế xã hội chủ nghĩa và các nội dung liên quan đến vấn đề tăng cường pháp chế và xây dựng nhà nước pháp quyền Việt Nam.

- Về kỹ năng

+ Rèn luyện các kỹ năng tìm kiếm, đọc, hiểu, kỹ năng phân tích, đánh giá hoạt động, cơ cấu tổ chức của Bộ máy Nhà nước và tìm hiểu về các quy định của pháp luật cụ thể.

+ Vận dụng các quy định của pháp luật vào việc xác định cấu thành vi phạm pháp luật của một hành vi vi phạm cụ thể.

+ Nhận diện được các hành vi vi phạm pháp luật thuộc loại vi phạm nào.

+ Đánh giá đúng các quy định của pháp luật hiện nay để tham gia góp ý hoàn thiện văn bản pháp luật nói riêng và hệ thống pháp luật nói chung.

+ Xác định được cơ cấu quan hệ pháp luật từ đó đánh giá một cá nhân, tổ chức có thể trở thành chủ thể của quan hệ pháp luật được hay không.

+ Xác định và vẽ được cơ cấu tổ chức của Bộ máy nhà nước CHXHCN Việt Nam.

+ Phân biệt được các bộ phận của của một quy phạm pháp luật

+ Phân biệt được các ngành luật trong hệ thống pháp luật Việt Nam.

+ Rèn luyện kỹ năng làm việc độc lập, làm việc nhóm.

+ Rèn luyện kỹ năng thuyết trình.

- Về năng lực tự chủ và trách nhiệm:

+ Nhận thức được tầm quan trọng của pháp luật, từ đó có ý thức tôn trọng và tuân thủ pháp luật pháp luật;

+ Nhận thức được vai trò làm chủ đất nước của bản thân để phấn đấu, rèn luyện, góp phần xây dựng đất nước giàu mạnh, văn minh.

+ Góp phần tuyên truyền, phổ biến các quy định của pháp luật đến các thành viên trong gia đình và xã hội để xây dựng tốt nhà nước pháp quyền và tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa.

III. NỘI DUNG MÔN HỌC

1. Nội dung tổng quát và phân bổ thời gian

STT	Tên chương, mục	Thời gian (giờ)			
		Tổng số	Lý thuyết	Thực hành, thí nghiệm, thảo luận, bài tập	Kiểm tra
1	Chương 1. Lý luận chung về Nhà nước	10	10	0	0
2	Chương 2. Lý luận chung về Pháp luật	17	17	0	0
3	Chương 3. Nhà nước pháp quyền và Pháp chế xã hội chủ nghĩa	3	2	0	1
Cộng		30	29	0	01

2. Nội dung chi tiết

Chương I: LÝ LUẬN CHUNG VỀ NHÀ NƯỚC

Thời gian: 10 giờ

1. Mục tiêu:

Trình bày được khái niệm Nhà nước là gì; quá trình xuất hiện của Nhà nước như thế nào; Trình bày được bản chất, chức năng, kiểu, hình thức và bộ máy nhà nước nói chung, liên hệ với nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; tiêu chí phân loại, hệ thống cơ quan và nguyên tắc hoạt động của bộ máy nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam; Trình bày được khái niệm hệ thống chính trị xã hội chủ nghĩa Việt Nam, đồng thời nắm được vị trí, vai trò của Đảng, Nhà nước và các tổ chức chính trị xã hội trong hệ thống này.

2. Nội dung chương:

A. NGUỒN GỐC, BẢN CHẤT, CHỨC NĂNG, KIỂU, HÌNH THỨC NHÀ NƯỚC CHXHCN VIỆT NAM

I. Khái niệm và sự ra đời của Nhà nước

II. Bản chất nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

1. Khái niệm, đặc điểm của bản chất nhà nước

2. Bản chất nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam

III. Các chức năng cơ bản của Nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

1. Khái niệm, đặc điểm của chức năng nhà nước

2. Các chức năng cơ bản của Nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

IV. Hình thức của Nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

1. Khái niệm và các hình thức của Nhà nước nói chung.

2. Hình thức của Nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

V. Kiểu Nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

1. Khái niệm và các kiểu của Nhà nước nói chung.

2. Kiểu Nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam

VI. Bộ máy nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

1. Khái niệm và bộ máy Nhà nước nói chung

2. Bộ máy nhà nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

B. HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ - XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

I. Khái niệm Hệ thống chính trị xã hội Việt Nam

II. Vị trí, vai trò của Đảng trong hệ thống chính trị xã hội Việt Nam.

III. Vị trí, vai trò của Nhà nước trong hệ thống chính trị xã hội Việt Nam.

IV. Vị trí, vai trò của các tổ chức chính trị xã hội trong hệ thống chính trị xã hội Việt Nam.

CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG I

Chương II: LÝ LUẬN CHUNG VỀ PHÁP LUẬT

Thời gian: 17 giờ

1. Mục tiêu:

Trình bày được nguồn gốc, bản chất, chức năng, kiểu và hình thức pháp luật; Trình bày được khái niệm Ý thức pháp luật; Cấu trúc, vai trò và các mối quan hệ của ý thức pháp luật, đặc biệt là với vấn đề giáo dục pháp luật; Trình bày được khái niệm quy phạm pháp luật, cấu trúc của một quy phạm pháp luật gồm những bộ phận nào, có chức năng ra làm sao; Trình bày được khái niệm quan hệ pháp luật, cơ cấu của quan hệ pháp luật; Xác định được điều kiện hình thành, thay đổi, chấm dứt quan hệ pháp luật trên thực tế; Nắm được các nội dung liên quan đến hoạt động thực hiện pháp luật, áp dụng pháp luật và giải thích pháp luật; Trình bày được khái niệm, đặc điểm của vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lý tương ứng; Trình bày được khái niệm hệ thống pháp luật và những tiêu chuẩn để đánh giá mức độ hoàn thiện của hệ thống pháp luật. Các ngành luật trong hệ thống pháp luật Việt Nam.

2. Nội dung chương:

A. KHÁI NIỆM, BẢN CHẤT, CHỨC NĂNG, KIỂU VÀ HÌNH THỨC PHÁP LUẬT XHCN VIỆT NAM

I. Khái niệm pháp luật

II. Bản chất của pháp luật

1. Khái niệm bản chất của pháp luật
2. Đặc điểm của pháp luật
3. Các mối quan hệ cơ bản của pháp luật
4. Bản chất của pháp luật Việt Nam

III. Chức năng của pháp luật

1. Chức năng điều chỉnh
2. Chức năng bảo vệ
3. Chức năng giáo dục
4. Chức năng của pháp luật Việt Nam

IV. Hình thức pháp luật

1. Tập quán pháp
2. Tiền lệ pháp
3. Văn bản quy phạm pháp luật
4. Hình thức pháp luật ở Việt Nam

B. QUY PHẠM PHÁP LUẬT

I. Khái niệm Quy phạm pháp luật

II. Cấu trúc của quy phạm pháp luật

C. QUAN HỆ PHÁP LUẬT

I. Khái niệm, đặc điểm của quan hệ pháp luật.

II. Cấu thành quan hệ pháp luật.

III. Điều kiện làm phát sinh, thay đổi, chấm dứt quan hệ pháp luật.

C. THỰC HIỆN VÀ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT

I. Thực hiện pháp luật

1. Khái niệm

2. Trách nhiệm thực hiện pháp luật.

II. Áp dụng pháp luật

1. Khái niệm

2. Các trường hợp cần áp dụng và các giai đoạn áp dụng pháp luật.

C. VI PHẠM PHÁP LUẬT VÀ TRÁCH NHIỆM PHÁP LÝ

I. Khái niệm, cấu thành và các loại vi phạm pháp luật.

1. Khái niệm

2. Cấu thành vi phạm pháp luật.

3. Phân loại vi phạm pháp luật.

II. Khái niệm, các loại và truy cứu trách nhiệm pháp lý.

1. Khái niệm truy cứu trách nhiệm pháp lý.

2. Các loại truy cứu trách nhiệm pháp lý.

D. HỆ THỐNG PHÁP LUẬT VIỆT NAM

I. Khái niệm, đặc điểm của hệ thống pháp luật Việt Nam.

1. Khái niệm của hệ thống pháp luật Việt Nam.

2. Đặc điểm của hệ thống pháp luật Việt Nam.

II. Các ngành luật trong hệ thống pháp luật Việt Nam.

CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG II

Chương III: NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN VÀ PHÁP CHẾ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

Thời gian: 03 giờ

I. Mục tiêu:

Trình bày được khái niệm Nhà nước pháp quyền, pháp chế xã hội chủ nghĩa và các nội dung liên quan đến vấn đề tăng cường pháp chế và xây dựng nhà nước pháp quyền Việt Nam.

2. Nội dung chương:

I. Khái niệm pháp chế xã hội chủ nghĩa

II. Yêu cầu của pháp chế xã hội chủ nghĩa

IV. ĐIỀU KIỆN THỰC HIỆN MÔN HỌC

1. Phòng học chuyên môn theo tiêu chuẩn quy định

2. Trang thiết bị máy móc: Máy tính, máy chiếu PROJECTOR, miccro, loa
3. Học liệu, dụng cụ, nguyên vật liệu: Bảng, phấn, Phim, ảnh minh họa các tình huống pháp luật, tài liệu phát tay cho học sinh, tài liệu tham khảo.
4. Các điều kiện khác: Thư viện, giáo trình, tài liệu tham khảo cho giáo viên và học sinh

V. NỘI DUNG, PHƯƠNG PHÁP ĐÁNH GIÁ

1. Nội dung

- Kiến thức: Đánh giá thông qua bài kiểm tra trắc nghiệm, tự luận, thảo luận, làm bài tập học sinh cần đạt các yêu cầu gồm hệ thống kiến thức cơ bản về Lý luận Nhà nước và Pháp luật.

- Kỹ năng: Đánh giá kỹ năng của học sinh thông qua việc thảo luận, làm bài tập, thực hành các bài tập tình huống pháp luật

- Năng lực tự chủ và trách nhiệm:

- Nhận thức được tầm quan trọng của pháp luật, từ đó có ý thức tôn trọng và tuân thủ pháp luật pháp luật;

- Nhận thức được vai trò làm chủ đất nước của bản thân để phấn đấu, rèn luyện, góp phần xây dựng đất nước giàu mạnh, văn minh.

- Góp phần tuyên truyền, phổ biến các quy định của pháp luật đến các thành viên trong gia đình và xã hội để xây dựng tốt nhà nước pháp quyền và tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa.

2. Phương pháp

Các kiến thức và kỹ năng trên sẽ được đánh giá qua các bài kiểm tra định kỳ dạng tích hợp và bài kiểm tra kết thúc. Điểm trung bình của các bài kiểm tra định kỳ và bài kiểm tra kết thúc phải đạt 5.0 theo khung điểm 10.

VI. HƯỚNG DẪN THỰC HIỆN MÔN HỌC

1. Phạm vi áp dụng môn học

Chương trình môn học Lý luận Nhà nước và Pháp luật được sử dụng để giảng dạy trình độ Trung cấp nghề ngành Pháp luật tại Trường Trung cấp Luật Đồng Hới.

2. Hướng dẫn về phương pháp giảng dạy, học tập môn học

- Đối với giáo viên: Áp dụng các phương pháp dạy học tích cực nhằm gây được hứng thú cho học sinh, làm cho học sinh chủ động, tích cực tiếp thu kiến thức để đạt được mục tiêu của môn học; Tăng cường cho học sinh thảo luận, làm bài tập, xem xét tình huống pháp luật nhằm mục đích củng cố, ghi nhớ, khắc sâu kiến thức đã học.

- Đối với người học: Chuẩn bị đầy đủ tài liệu học tập; Tham gia đầy đủ thời lượng môn học; Chuyên cần, say mê môn học, tích cực thảo luận, trao đổi, phát biểu, làm bài tập, đọc tài liệu, văn bản pháp luật có liên quan.

3. Những trọng tâm cần chú ý: Đó là nội dung cơ bản của môn học ở từng chương 1, 2 và 3.

4. Tài liệu tham khảo

4.1. Giáo trình

Trường Trung cấp Luật Buôn Ma Thuột (2017). *Giáo trình Lý luận Nhà nước và Pháp luật*, Nxb Tư pháp.

4.2. Văn bản quy phạm pháp luật

- Hiến pháp Nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.
- Tạp chí Nhà nước và Pháp luật.
- Tạp chí Nghiên cứu lập pháp.
- www.nclp.org.vn
- www.na.gov.vn
- www.chinhphu.vn

5. Ghi chú và giải thích